

Vår dato
26.06.2020
Deres dato

Vår referanse
20/02960-2
Deres referanse

Barne- og familiedepartementet

Høring av forslag til endringer i barnevernloven: Kompetanse, varsling til fornærmede eller etterlatte og regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet

Sykehuset Østfold HF viser til brev 30.3.2020 hvor tre høringsnotater med forslag til (1) krav om kompetanse og veiledning i barnevernet, (2) regler om varsling til fornærmede eller etterlatte, og (3) regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet ble sendt på høring, med høringsfrist 30.6.2020.

Sykehuset har følgende merknader:

1. Krav om kompetanse og veiledning i barnevernet

I høringsnotatet foreslår departementet å lovfeste kompetansekrav både for ansatte i det kommunale barnevernet og i statlige, kommunale og private barneverninstitusjoner.

Sykehuset har ikke grunnlag for å mene noe om hva slags fagkompetanse ansatte i barneverntjenesten konkret skal ha.

På samme måte som i spesialisthelsetjenesten er det imidlertid en forutsetning at ansatte i barneverntjenesten har tilstrekkelig fagkompetanse, slik at det kan tilrettelegges for god og forsvarlig oppgaveløsning. Barns behov for spesialisert omsorg og behandling, kompleksiteten i arbeidsoppgavene, adgangen til tvangsbruk og at svikt i tilbudet til det enkelte barn kan få store konsekvenser, tilsier etter sykehusets oppfatning at kompetansen til i ansatte i barneverntjenesten må være høy. Forslaget om at ansatte som skal arbeide med noen nærmere bestemte kjerneoppgaver i barneverntjenesten skal ha barnevernsfaglig eller annen relevant utdanning på mastergradsnivå synes derfor etter sykehusets oppfatning fornuftig.

På generelt grunnlag støtter sykehuset derfor forslaget, som har til hensikt å sikre en fagkompetanse i barneverntjenesten som i tilstrekkelig grad underbygger oppgaveløsningen.

Som en sentral samarbeidspartner for barneverntjenesten lokalt i mange enkeltsaker ønsker sykehuset å trekke frem følgende erfaringer, som bidrag til forbedrings- og utviklingsarbeidet som nå pågår:

a) Forvaltningskompetanse

Basert på dialog med barneverntjenesten lokalt over flere år stiller sykehuset spørsmål ved om forvaltningskompetansen i den kommunale barneverntjenesten er tilstrekkelig.

Spørsmålsstillingen har sin bakgrunn bl.a. i erfaringer med hvordan barneverntjenesten kommuniserer i saker hvor det innhentes pasientopplysninger fra spesialisthelsetjenesten. En stadig tilbakevendende problemstilling er at det er uklart om barneverntjenesten pålegger utlevering av pasientopplysninger med hjemmel i barnevernloven § 6-4 eller om innhenting skjer med bakgrunn i samtykke fra pasient eller pårørende. Ved henvendelse til barneverntjenesten for avklaring av det rettslige grunnlaget for eventuell utlevering av pasientopplysninger, opplever helsepersonell og saksbehandlere i sykehuset regelmessig at dette er uklart for barneverntjenesten. I saker hvor det pålegges utlevering av pasientopplysninger etter barnevernloven § 6-4 informeres det i liten grad om sykehusets klageadgang etter forvaltningsloven § 14. Hvorvidt dette skyldes mangelfull kunnskap hos saksbehandlere i barneverntjenesten eller mangelfulle brevmaler, eller en kombinasjon av dette, er uklart for sykehuset.

Ovennevnte er tatt opp med ledere for barneverntjenesten lokalt ved flere anledninger, og også med daværende Fylkesmannen i Østfold for noen år siden, uten at dette har ført til nevneverdig endring.

b) Regelverkskompetanse

Sykehuset opplever innimellom at saksbehandlere i barneverntjenesten ikke er tilstrekkelig kjent med eget regelverk, og ved spørsmål fra ansatte i sykehuset gir feilaktig informasjon om hva barneverntjenesten kan kreve av sykehuset med hjemmel i barnevernloven.

Som en illustrasjon på dette kan nevnes barneverntjenestens oppfølging av ufødte barn/gravide kvinner. Sykehuset er ved flere anledninger den senere tiden bedt om å utlevere informasjon om gravide kvinner til barneverntjenesten, med tanke på å planlegge barneverntiltak etter at barnet er født. På konkret forespørsel fra sykehuset om det foreligger samtykke fra den gravide kvinnen til utlevering av opplysninger, er det feilaktig gitt informasjon fra barneverntjenesten om at sykehuset plikter å utlevere slik informasjon til barneverntjenesten.

Fra sykehuset sin side betraktet er det meget uheldig at helsepersonell, etter henvendelse til barneverntjenesten i enkeltsaker for regelverksavklaring, risikerer å utlevere pasientopplysninger i strid med taushetsplikten etter helsepersonelloven.

Også dette er tatt opp med barneverntjenesten lokalt, og sykehuset har i den forbindelse funnet det nødvendig å vise til redegjørelser for regelverket i barneverntjenestens egne saksbehandlingsregler (<https://bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>).

c) Rolleforståelse

Helsepersonell ved sykehuset har over tid beskrevet at det kan være vanskelig å forholde seg til barneverntjenesten som foresatt til barn under barneverntjenestens omsorg. Når barn er under barneverntjenestens omsorg forventer sykehuset at barneverntjenesten skiller mellom rollen som foresatt og rollen som forvaltningsmyndighet med i ytterste konsekvens sterke tvangsmidler. Erfaringer fra enkeltsaker kan imidlertid type på at behovet for et slikt skille ikke fremstår som like opplagt for ansatte i barneverntjenesten, noe som bl.a. medfører at helsepersonell under henvisning til barneverntjenestens taushetsplikt ikke får tilgang til informasjon som foreldre i de fleste situasjoner ville gitt.

2. Spørsmål om innføring av varslingsregler i barnevernloven

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det skal innføres varslingsregler i barnevernloven for å kunne informere fornærmede eller etterlatte om hva som skjer når et barn under 15 år begår en kriminell handling og ivaretas av barnevernet. Det skisserte forslaget er utformet etter ordningen med varsel til fornærmede eller etterlatte i strafferettspleien.

Sykehuset har stor forståelse for at fornærmede og etterlatte ønsker informasjon om oppfølgingen av unge gjerningspersoner som ivaretas av barnevernet. Sykehuset har likevel ingen spesielle forutsetninger for å skulle mene noe om det er hensynet til barnet eller hensynet til fornærmede eller etterlatte som skal veie tyngst i denne sammenheng. Sykehuset slutter seg imidlertid til at informasjonen til fornærmede eller etterlatte, i den utstrekning det innføres at de skal gis informasjon, bør begrenses til et minimum for å ivareta ungdommens sikkerhet og rett til personvern.

3. Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernssaker

Sykehuset støtter ubetinget at det gis en forskriftshjemmel i barnevernloven om at det kan gis bestemmelser om krav til sakkyndiges mandater, rapporter og egenerklæringer. Det er særdeles viktig at bidrag fra sakkyndige holder en god faglig standard, og en regulering som kan styrke det formelle rammeverket rundt sakkyndigoppdraget vil kunne bidra til å heve kvaliteten og styrke tilliten til det sakkyndige arbeidet og til avgjørelsesorganenes beslutninger.

Med vennlig hilsen

Hege Gjessing
administrerende direktør

Jostein Vist
foretaksjurist, leder juridisk avdeling